

BOJOVÉ POUŽITÍ VOJSKA PVOS V OBRANNÉ OPERACI

Vojenskopolitický vývoj ve světě je charakteristický aktivní mírovou cílevědomou politikou zemí Varšavské smlouvy v čele se Sovětským svazem. Státy NATO pokračují v realizaci zbrojních programů. Plánovaná opatření směřují k udržení vysoké hodnoty svého „potenciálu odstrašení“, modernizují strategické útočné síly a pokračují ve vývoji protiraketových systémů s prvky umístěnými v kosmu (SDI), modernizují konvenční zbraně s cílem zvýšení jejich ničivé síly, která by byla srovnatelná s účinky jaderných zbraní (např. RS ATACMS systému Assault Breaker má být svým účinkem srovnatelná s RS Lance s jadernou hlavici o síle 20 kt), zdokonalují systém bojové pohotovosti ozbrojených sil paktu, zvyšují intenzitu jejich opatření a bojové přípravy a plní plán operační přípravy válčiště.

Za rozhodující druh střetnutí považují všeobecnou jadernou válku a jejím neúčinnějším způsobem zahájení nenadálého napadení. Avšak v důsledku vyrovnaného poměru jaderných sil a z toho vyplývající hrozby „zaručeného vzájemného zničení“, je jako nejpravděpodobnější druh ozbrojeného konfliktu považována „omezená konvenční válka“. V současné vojenské strategii NATO je však tato válka chápána jako forma konfliktu, která by umožnila splnit plánované vojenskopolitické cíle války i bez použití jaderných zbraní.

Vojsko PVOS je nedílnou součástí Jednotného systému PVO členských států Varšavské smlouvy (VS), který je vytvořen již v době míru. Do tohoto systému jsou začleněny síly a prostředky PVO a letectva sousedních členských států VS, vojsko PVOS. Část sil PVO pozemních vojsk a letectva letecké armády vstupuje do systému vyčleněním sil a prostředků do pohotovostního systému. V rámci přípravy protivzdušné obrany frontu bude potřebné obdobný Jednotný systém PVO vytvořit i v rámci státního území ČSSR.

Toto vojsko představuje hlavní údernou sílu při ničení nepřítele ve vzduchu na dalekých přístupech i v hloubce území státu. Může ničit nepřátelské prostředky vzdušného napadení protiletadlovým raketovým vojskem v celém rozsahu výšek a rychlostí v jeho prostoru bojové činnosti a stíhacím letectvem letouny MiG-23 (perspektivně MiG-29) po umlčení nepřátelské PVO až do vzdálenosti 150 až 200 km před státní hranicí. K účasti v protivzdušné operaci se vyčleňují všechny svazky a útvary PLRV, SL, RTV a REB PVOS s úsilím 2 až 3 palebných průměrů protiletadlových raket, do 8 vzletů SL PVOS, 4 až 5 palebných průměrů leteckých řízených střel.

Plánování účasti vojska PVOS v protivzdušné operaci probíhá na základě Směrnice hlavního velitele na válčišti. Zkušenosti z posledních strategicko-operačních cvičení ukazují, že je výhodné zpracovat jednotný Plán PVO ČSSR a účasti v první protivzdušné operaci, který současně zahrnuje potřebné údaje k organizaci součinnosti se stíhacím letectvem a vojskem PVO frontu.

Hlavní úkoly PVOS:

- vést nepřetržitý průzkum, jehož cílem je včasné zjištění nepřátelských prostředků vzdušného napadení, okamžitě uvědomovat vojska, orgány teritoria a včas uvést vojska do bojové pohotovosti,
- ničit nepřátelské prostředky vzdušného napadení před uskutečněním úderů na důležitá politická, ekonomická a administrativní centra na území státu, pozemní vojska v prostorech zmobilizování, při přesunech, zaujímání prostorů shromáždění a při jejich rozvíjení do operační sestavy,
- zabránit průletům nepřátelských prostředků vzdušného napadení přes území ČSSR do hloubky území členských států VS,
- zabezpečit průlety spojeneckého dálkového letectva prostorem bojové činnosti PVOS,
- zabezpečit protivzdušnou obranu spojeneckých pozemních vojsk za přesunů přes území ČSSR a v prostorech sousedění,
- ničit prostředky vzdušného průzkumu nepřítele a letouny systémů AWACS, NAEW působících nad územím NSR, prostředky průzkumu systémů PLSS a CSWS.

Z rozsahu těchto úkolů ve vztahu k bojové sestavě vojska PVOS a bojovým možnostem vyplývá, že tyto úkoly je schopno plnit nikoli samostatně, ale v rámci strategické obranné operace – frontové protivzdušné operace na západním válečném území. V podmínkách, kdy nás nepřítel předstihne v rozvíjení ozbrojených sil, odráží nenařazený hromadný úder vzdušného nepřítele, v závislosti na stavu bojové pohotovosti, hotovostní síly PVO. Úsilí hotovostních sil narůstá v závislosti na stupni uvádění dalších vojsk do pohotovosti k vedení bojové činnosti. Jestliže nepřátelská příprava k napadení bude odhalena dříve, potom vojska a síly PVO na válečném území zahájí vedení bojové činnosti ze stavu plné bojové pohotovosti všemi nebo potřebnými silami v souladu s upřesněným Plánem PVO.

Pokud bude úder vzdušného nepřítele veden s překvapením, nejefektivněji bude odražen systémem PVOS vytvořeným v podstatě už v době míru. Je nutné brát v úvahu skutečnost, že nepřítel má o něm informace a že v přípravném období k zahájení války si je ještě prověřuje organizací širokého průzkumu bez narušení vzdušného prostoru.

Z toho vyplývá, že ke zvýšení životnosti a odolnosti vytvořeného systému PVO musí mít všechny jednotky PVO vybudovaná záložní a klamná postavení. Je nutné, aby vyzařování radiolokačních navedení raket do prostoru bylo krajně omezeno a byla vytvořena skrytá radiolokační pole a podle možnosti využívána linková pojítka. Důležitou roli hraje budování polních letišť, letišť na pozemních komunikacích, z odolných míst velení a systému spojení.

Velmi důležitý význam na počátku nepřátelské agrese má správné stanovení okamžiku zahájení palby na vzdušné cíle. Aktuálnost této otázky je dána skutečností, že soudobé prostředky vzdušného napadení jsou způsobilé použít prostředky ničení proti objektům na území protivníka ještě před přeletem státní hranice. Je nezbytné, aby již od počátku nepřátelské agrese měla činnost vojsk a sil PVOS rozhodný charakter s cílem nedovolit nepříteli získat iniciativu ve vzduchu.

V průběhu účinné vzdušné operace je nepřítel ničen vojsky a silami PVO v několika pásech ničení v závislosti na operačním uskupení vojsk a sil PVO na válečném území, společně s úderným letectvem, raketovým vojskem, dělostřelectvem a prostředky REB.

Z těchto dílčích závěrů je patrný požadavek na koordinované použití všech sil a prostředků PVO k efektivnímu využití všech bojových možností jednotlivých druhů vojsk.

Průzkum vzdušného nepřítele v zájmu protivzdušné obrany je veden nepřetržitě jak v období přípravy, tak i v průběhu obranné operace. Z principu vojenské doktríny „Nezahajovat za žádných okolností válku proti kterémukoli státu nebo koalici států“ stojí právě před průzkumem mimořádná odpovědnost za objektivní informaci o přípravě nepřítele k agresi a o jejím zahájení. V průběhu obranných operací se musí těžiště průzkumu zaměřit na včasné a přesné předání údajů o nepřátelských prostředcích vzdušného napadení s důrazem na nízko letící cíle (NLC) a ŘS s plochou dráhou letu (PDL) jak před, tak po jejich vypuštění, i před přiletem na území státu nebo k bráněným objektům. V tom je třeba vidět jeho rostoucí význam, jemuž plně neodpovídá současná struktura a vybavení technickými

prostředky ve vztahu k vybavení a prostředkům nepřítele. Zvláště se to projevuje ve vzdušných prostředcích průzkumu s možností okamžitého předání informací do sítě uvědomování a pro přímé řízení druhů vojsk, především protiletadlových raketových komplexů a stíhacího letectva. To je zapříčiněno především převahou protivníka v oblasti elektronické výzbroje nejmodernějších průzkumných a palebných systémů. Hlavní problémy vedení účinného průzkumu je třeba rovněž vidět v hromadném použití prostředků rušení a vysoce přesných zbraní nepřítelem.

Radiolokační průzkum je základním druhem průzkumu ve vojsku PVO. V míru je usku-
tečňován radiotechnickým vojskem (RTV) PVOS a při převedení vojsk na válečný stav je zesilován rozvíjením nových radiolokačních jednotek – v první linii ze sestavy samostatných radiotechnických praporů PVO armád prvního sledu, ve druhé a třetí linii ze sestavy radiotechnických brigád PVO frontů. Při zabezpečování aktivních prostředků průzkumnými RL informacemi je třeba brát v úvahu, že část radiolokačních postavení vojska PVOS v první linii je v míru rozvinuta ve vzdálenosti do 10 km od státní hranice a že se v počátku bojové činnosti mohou nacházet v zabezpečovacím pásmu před hlavním pásmem obrany. Ztráta těchto prostředků výrazně ovlivní bojové možnosti RTV.

Důležitý význam v tomto pásmu obrany má **vizuální průzkum**. Jeho úkolem je především zjišťování vzdušných cílů v přízemních a malých výškách. K posílení bojových možností je třeba radiotechnické hlásky vybavit malými přenosnými prostředky k vedení RL průzkumu v malých výškách do hloubky 15 až 20 km a současně s tím vyřešit systém předávání údajů do sítě uvědomování.

To by postupně umožnilo ponechat v první linii v době zahájení agrese spolu s radio-
technickými hláskami minimální počet radiolokačních stanic (např. typu RL-4AS, RL-42), ostatní prostředky převést do skrytého systému a k posílení druhé linie radiotechnických jednotek a přístupů k bráněným objektům. Řízeným radiolokačním polem vytvářet podmínky k vydání průzkumné a bojové informace automatizovaným systémům velení a aktivním prostředkům protiletadlového raketového vojska (PLRV) a stíhacího letectva (SL) k zabezpečení palebného působení v průběhu prvního hromadného a dalších úderů nepřítele. Většinu sil a prostředků, které zůstanou v první linii v zabezpečovacím pásmu obrany, je třeba považovat v krátké době po zahájení úderu nepřítele za nenávratné ztráty. Jejich úlohu by měly postupně převzít rozvíjené radiolokační jednotky ze sestavy samostatných radiotechnických praporů PVO armád prvního sledu. Proto je nutné již v době míru přijímat opatření k posílení pevnosti a odolnosti první linie radiolokačního průzkumu:

- zavést automatizované systémy velení u všech stupňů a jejich kompatibilitu v rámci Jednotného systému PVO fronty,
- mít přenosné prostředky RL průzkumu pro vybavení radiotechnických hlásek spolu s vyřešením způsobů předání radiolokační informace (RLI) do automatizovaných systémů,
- doplnit dostatečným počtem osob a dopravních prostředků,
- vybavit RL prostředky dalšími způsoby ochrany proti úderům protiradiolokačních řízených střel vytvářením prvků vyzařování elektromagnetické energie v blízkosti pracujících radiolokátorů,
- napláňovat varianty vyvedení radiolokačních prostředků do druhé linie, jejíž z odolnější postavení postupně budovat,
- vytvořit síť záložních a klamných postavení, včetně imitování jejich činnosti.

Při decentralizaci velení a řízení vojska PVO vybudovat systém lokálního uskolení praporů nebo jednotek RTV, jemuž velet ze společných velitelských stanovišť útvarů PLRV a SL k zabezpečení průzkumné a bojové informace pro rozhodné použití aktivních prostředků.

Významnou roli ke včasnému zjištění přijatých opatření nepřítelem při bezprostřední přípravě k napadení členských států Varšavské smlouvy ze vzduchu mohou mít útvary a jednotky zpravodajské správy. Budou ji plnit jednotky rádiového odposlechu, průzkumu a analýzy druhů přenosů, automatizace zpracování informací (počítačové techniky), kontroly a řízení rušení a spojení. V průběhu bojové činnosti mohou plnit ve prospěch jednotného systému PVO úkoly, které spočívají v předávání a upřesňování informací o vzdušné situaci, změnách v činnosti a dislokaci prostředků vzdušného napadení nepřítele v reálném čase.

K tomu se postupně utvářejí podmínky využíváním zjištěných údajů pro potřeby pohotovostního systému v době míru a perspektivně i přímým vyčleněním jejich částí do pohotovostního systému PVOS.

Vycházíme-li ze skutečnosti uvedené v základní charakteristice úkolů PVOS v obranné operaci, je nutné postupně řešit přeskupení bojových sestav s cílem:

- Zásadně zvětšit odraženou hustotu náletu tak, aby bojová sestava byla schopna zničit velké počty prostředků vzdušného napadení. Toho lze dosáhnout přezbrojením současných soustav novými vícekanálovými soustavami s možností ničit více cílů současně, zabezpečit přeskupení bojových sestav tak, aby se zvýšilo překrytí palbou 2 až 3násobně v malých a přízemních výškách přiblížením palebných postavení piro k bráněným objektům na vzdálenost 10 až 15 km od jeho vnější hranice (dosáhnout vzdálenosti mezi piro S-125M 8 až 10 kilometrů, S-75M 13 až 16 km, S-300 13 až 16 km).

- Zvýšit odolnost bojových sestav členěním sestavy do hloubky organizované ve dvou až třech liniích palby s 2 až 3násobným překrytím a požadovanou hustotou palby. Rychlým a včasným uskutečněním manévru piro do záložních postavení těsně před provedením úderu tak, aby boj byl zahájen s překvapením. To vyžaduje mít v době míru připravená záložní postavení včetně zabezpečeného spojení.

- Zabezpečit maximální využití bojových možností soustav. Současná palebná postavení (Volchov) nezabezpečují využití všech bojových možností. To platí rovněž o nových soustavách používaných především v malých a přízemních výškách. Budování nových stacionárních objektů (zodolněných postavení) by bylo ekonomicky neúnosné. Proto bude vhodné budovat záložní postavení, která zabezpečí požadavky k vedení bojové činnosti.

- Mít spolehlivé velení a RLI. Za základní považovat centralizovaný a automatizovaný způsob velení. Vzhledem k nepříznivému terénu na našem území musí být tyto způsoby kombinovány následovně:

- od výšky 500 m velet automatizovaně a centralizovaně,
- do výšky 500 m upřednostnit samostatné vedení bojové činnosti piro ve stanoveném sektoru odpovědnosti,
- za náhradní způsob je třeba považovat samostatné decentralizované velení a spojení.

Základním problémem však zůstává zabezpečení průzkumnou a bojovou RLI.

Letectvo v každé variantě vzniku války povede zpočátku boj s narušiteli vzdušného prostoru průzkumného a provokačního charakteru, jejich úkolem bude zjistit nově zaujatá postavení prostředků RTV a PLRV. Při hromadném použití prostředků vzdušného napadení zahájí odvetný boj s nepřítelem, aby odrazilo první a následující hromadné úder protivníka, maximálně oslabilo a dezorganizovalo úder hlavního uskupení a tím zabezpečilo činnost pozemního vojska. Přitom musí v součinnosti s vojskem PVO frontu a spojeneckých sil vést bojovou činnost dle jednotného zámyslu a plánu, pod jedním velením. Tuto činnost je třeba naplánovat již v době míru podle předpokládaných variant činnosti nepřítele.

Určitá složitost plánování bojové činnosti letectva PVOS v obranné operaci spočívá v tom, že je uskutečňována variantně v závislosti na úkolech letectva frontu. Variant může být několik, obvykle podle počtu pravděpodobných směrů hlavního úderu nepřítele a v závislosti na charakteru jeho činnosti. Čím detailněji budou určeny všechny zvláštnosti situace, za které může být zahájena bojová činnost, tím efektivnější budou i její výsledky.

V průběhu prvních úderů nepřátelských prostředků vzdušného napadení je nutné reálně počítat s tím, že mimo úderů na objekty teritoria, aktivní prostředky, budou uskutečněny i úderů na obsazená stálá i operační letiště (pokud budou zaujata s velkým časovým předstihem). Proto dojde ke zničení nebo dočasnému vyřazení pojiždějících drah, velitelských stanovišť, prostředků pro zabezpečení letectva a zásob. Proto se jeví jako nejúčelnější rozptýlit letectvo po letkách těsně před zahájením prvního hromadného úderu, nebo v jeho průběhu. K tomu je vhodné zabezpečit dostatek záložních letišť a přistávacích ploch na komunikacích s nejnútnejším vybavením a také sladit organizaci jednotek leteckého pluku s jednotkami zabezpečujícími útvary tak, aby každá letka na záložním letišti byla zabezpečována odpovídajícími prostředky letištního a radiotechnického zabezpečení. Bylo by zapotřebí se zaměřit v tomto období i na obnovu a udržení bojové schopnosti jednotlivých letišť, na které se budou

muset podílet veškerá vojska, která nebudou bezprostředně zainteresována na vedení bojové činnosti. To bude klást vysoké nároky nejen na zabezpečení těchto vojsk potřebným materiálním vybavením, ale především na organizaci jejich činnosti. Při organizaci součinnosti bude třeba počítat i s možností využití pozemních útvarů frontu rozmístěných v blízkosti letišť.

Úkoly letectva v obranné operaci na válčišti v počátečním období války, v závislosti na tom, kdo je vydává, organizuje součinnost s dalšími druhy vojsk a ozbrojených sil, je možné rozdělit na úkoly plněné podle plánu:

- Vrchního hlavního velení na válčišti v zájmu strategické operace jako celku,
- a zájmu frontu a frontové operace,
- velitelů vševojskových (tankových) armád.

Pro letectvo PVOS je typické plnění úkolů především podle prvního a druhého bodu. Úkoly první skupiny jsou plněny silami leteckých armád Vrchního hlavního velení, frontů a dopravního letectva, k účasti na protivzdušné, vzdušné, vzdušné výsadkové nebo námořní výsadkové operaci. Stíhací letectvo PVOS se bude podílet podle plánu součinnosti na zabezpečení těchto úkolů především zajištěním průletu leteckých svazů z hloubky nad vlastním územím do prostorů jejich bojové činnosti a na zpáteční trati v úzké součinnosti se stíhacím letectvem frontu.

K úkolům druhé skupiny, jež budou v plném rozsahu plnit letectvo frontu a části sil leteckých armád Vrchního hlavního velení, patří:

- ničení letectva protivníka na letištích a ve vzduchu,
- zjišťování a ničení prostředků jaderného napadení a jednotlivých prvků průzkumných a palebných systémů,
- příkrytí a podpora vojsk,
- vysazení a zabezpečení bojové činnosti taktických výsadků,
- boj se zálohami a výsadky protivníka,
- vedení vzdušného průzkumu.

Stíhací letectvo PVOS se bude podílet především na příkrytí vojsk frontu a ochraně bráněných míst na vlastním území.

Bojovou činnost povede v součinnosti s PLRV PVOS, PVO frontu a stíhacím letectvem frontu na jednotlivých čarách zasazení a proti vzdušným cílům na malých a přízemních výškách a zvláště pak řízeným střelám s plochou dráhou letu z prostorů samostatného vyhledávání a ničení vzdušných cílů.

Takticko-technická data stíhacích letounů (přepadové verze letounu MiG-23, MiG-29) umožňují ničit nepřátelské prostředky vzdušného napadení již na dalekých přístupech k bráněným objektům v hloubce 150 až 200 km nad územím nepřítele v rámci protivzdušné operace na západním válčišti. Na této čáře by stíhací letectvo PVOS působilo v součinnosti s komplexy dalekého dosahu (např. letounům TR-1, AWACS a nosičům RS a PDL B-52, F-111 a B-1. Ničení nepřátelských prostředků vzdušného napadení na této čáře by bylo organizováno na zvláštní rozkaz po vytvoření potřebných podmínek. Další čára zasazení SL by byla totožná se státní hranicí. Vedení bojové činnosti na této čáře vzhledem k hustému nasazení prostředky PVO v hlavním pásmu obrany by bylo velmi náročné na organizaci součinnosti. Je možné je realizovat v úsecích čáry zasazení, kde není zabezpečeno účinné ničení protivníka prostředky PVO a kde je přesně vymezena součinnost mezi prostředky PLRV a SL podle výšek a sektorů, popř. času. Zde je potřebné především zhodnotit, zda zasazením SL by ve skutečnosti nedošlo ke snížení bojových možností vlastních vojsk PVO. K narůstání úsilí by byly stanoveny další čáry zasazení v hloubce území vlastního státu, na kterých by bylo zabezpečeno ničení vzdušných cílů mimo prostory účinné působnosti prostředků PLRV ve všech výškách, v ostatních případech v určených výškách např. od 5 000 do 10 000 m. Prostory pro ničení nízko letících cílů budou vytvářeny na předpokládaných náletových směrech především vzhledem k RS a PDL. Vzhledem k tomu, že se budou v převážné míře nacházet v prostorech účinné působnosti PLRV a vojska PVO frontu, bude společné půso-

bení v těchto prostorech spíše neskutečné. Předpoklad použití SL v těchto prostorech je především při vyřazení PLRK a prostředků PVO frontu.

Bude třeba jednoznačně stanovovat prostory činnosti SL, sektory palby PLRV, průletišť a výšková omezení činnosti letectva v prostorech účinné působnosti PLRK, režim činnosti stíhacích letounů a protiletadlových prostředků PVO ve společných prostorech, způsob výměny informací o vzdušné situaci, vzájemném rozpoznávání, signálech, způsobech velení i další údaje. Základním předpokladem k vedení bojové činnosti v těchto prostorech zůstane i nadále velení ze společných míst velení nebo za přímé účasti součinnostních orgánů při kvalitním a nepřetržitým spojení mezi součinnostními stranami. Odpovídající pozornost bude třeba věnovat i součinnosti mezi stíhacím letectvem PVOS a frontu, protože lze předpokládat, že ve prospěch PVOS může být vyčleněno až 60 % úsilí stíhacího letectva frontu.

V součinnostních dohovorech je nutné jednoznačně stanovit prostory odpovědnosti, vymezit úseky na jednotlivých čarách zasazení, prostory pro působení proti cílům v malých výškách, způsob součinnosti s PLRV ve společných prostorech, způsob výměny informací o vzdušné situaci a vzájemného rozpoznávání, signály a způsob velení.

Na základě všech dosavadních zkušeností z lokálních konfliktů i zkušeností ze cvičení můžeme jednoznačně zobecnit, že nepřítel se vždy snažil vybojovat nadvládu ve vzduchu kromě použití letectva i vybojováním nadvlády v éteru **pomocí prostředků REB** všeho druhu. Nejinak tomu bude i na středoevropském válčišti, kde je velmi velká nasycenost radioelektronickými prostředky. Naše PVO je v podstatě závislé na použití elektroniky. Proto musíme řešit úkol použitím vlastních prostředků REB v úzké součinnosti s frontem. Tento úkol se musí odrazit ve dvou rovinách: v prostorovém rozmístění všech prostředků REB na teritoriu v rámci jednotného zámyslu hlavního velitele, nebo v časové koordinaci zapínání jednotlivých druhů rušících prostředků (rušení pozemního spojení, leteckého spojení, rádiového navigačního systému, palubních radiolokátorů).

Důležitou roli zde hraje právě čas – doba zahájení rušení. Nejpravděpodobnější variantou zahájení operace (agrese) nepřítelem bude kromě hromadného použití letectva, řízených střel i hromadné použití rušících prostředků na spojovací prostředky a řídicí systémy s cílem znemožnit předání rozkazů dosahu s cílem zabránit zjištění letectva na dalekých přístupech.

Zde vidíme jedno ze slabých míst při plánování začátku obranné operace (čas Č), tj. kdy začít rušit vlastními prostředky REB nepřátelské prostředky a jeho systémy řízení. Je otázka, zda zahájení rušení našich prostředků nepřítelem je zahájením agrese.

Toto slabé místo je nutné odstranit koordinovanou součinností především průzkumných rádiových a radiotechnických prostředků, které jsou ve výzbroji frontu s prostředky PVO ČSSR i s útvary, jednotkami REB frontu a PVOS. Tyto průzkumné prostředky mohou být v dané variantě jediné, které nám mohou poskytnout informace o hromadném vzletu letectva a jeho pohybu na válčišti.

Silám a prostředkům PVO na válčišti velí hlavní velitel Spojených ozbrojených sil prostřednictvím svého zástupce pro PVO – náčelníka PVO válčiště. Velení systému PVO na západním válčišti se bude uskutečňovat z vytvářeného SVS PVO a letectva na západním směru, které bude koordinovat činnost všech sil a prostředků PVO na válčišti. V mírové době je rozvinutý Jednotný systém PVO členských států VS, do kterého jsou začleněny síly a prostředky pohotovostního systému. Při vyšších stupních bojové pohotovosti se systém rozdělí na systém PVOS a systém PVO a letectva frontu. To zatím oslabuje použití všech bojových možností vytvořené jednotné bojové sestavy právě v nejkritičtějších obdobích, kdy budeme zpravidla vstupovat do boje s plně bojeschopným nepřítelem.

V současné době vojska PVOS, PVO a letectva frontu disponují moderními vysoce účinnými palebnými prostředky, jejichž organickou součástí jsou i automatizované systémy velení. Zvyšování palebné mohutnosti, modernizace výzbroje a zkvalitňování celkových bojových možností klade nové požadavky i na organizaci velení a součinnosti. Při plnění společného úkolu vzrůstají nároky na vzájemnou včasnou informovanost, přenos informací o vzdušném nepříteli a účelné sladení bojové činnosti jednotlivých prostředků PVO. Při přípravě a vedení protivzdušných operací už nejde jen o součinnost sil a prostředků PVO, ale i o součinnost s úderným a průzkumným letectvem, vojskovým letectvem, PLRV, RVD, silami a prostředky

REB v souladu s rozhodnutím velitele na válčišti (Plánem PVO ČSSR). Proto problematika velení a součinnosti v obranné operaci vyžaduje zvláštní pozornost, praktické procvičování a přijímání odpovídajících organizačních i technických opatření už v době míru.

Je třeba rovněž počítat se skutečností, že těžiště vedení bojové činnosti bude do rozvinutí vojska PVO frontu spočívat na vojsku PVOS. Proto by bylo zřejmě neúčinnější, aby všem silám a prostředkům PVO a stíhacímu letectvu frontu velel velitel PVOS, který nese odpovědnost za obranu objektů teritoria. Velení by bylo uskutečňováno ze současných vybudovaných zodolněných míst velení – ÚVS PVOS a VS dPVOS cestou stálých VS PVO frontu a armád. Tomu však musí odpovídat i celý systém řízení a velení. Důraz je nutné položit na řešení: stupně automatizace a schopnosti propojení jednotlivých systémů velení a předávání RLI ve vojskách PVOS, PVO a letectvu frontu, nedostatečně rozpracované otázky velení při společné činnosti vojsk, současného systému spojení mezi velitelskými stanovišti, vymezení řídicích funkcí jednotlivých stupňů velení, připravenosti příslušníků štábů vojsk a bojových směn k velení koaličního uskupení vojsk PVO.

Mezi základní požadavky kladené na systém velení by měl patřit požadavek **předstihu jeho pohotovosti před pohotovostí vojsk**. Toho je možné dosáhnout maximálním souladem struktury orgánů a míst velení, systémů spojení za války a v míru, což plně platí o vnější struktuře PVOS, která je na těchto zásadách v rámci Jednotného systému PVO členských států Varšavské smlouvy vytvářena. Neplatí to však dosud o struktuře PVO ČSSR, jejíž jednotný systém bude postupně v rámci připravovaných organizačních změn vytvářen.

Bojové složení spojeneckého letectva NATO v Evropě, jeho bojové připravenosti a možnosti nenadále zahájit agresi ze vzduchu, vyžaduje již v míru vytvořit fungující systém velení PVOS, letectva a vojska PVO pozemního vojska, který umožní bez podstatných změn velet uskupení rozvinutého vojska PVO ve válce.

Cílem našeho příspěvku je ukázat na možnou aplikaci obecných závěrů vyplývajících z požadavků nové obranné doktríny do podmínek PVOS. Zároveň ukázat na možné cesty a přístupy k řešení celé problematiky nejen z pohledu použití PVOS v protivzdušné operaci, ale z pohledu komplexního a efektivního využití všech sil PVO a stíhacího letectva v protivzdušné operaci v rámci obranné operace na západním válčišti.

Podrobně rozpracovávat a procvičovat organizaci a zásady provádění součinnosti s velením frontu a sousedními spojeneckými svazy PVO s cílem dosáhnout soustředění úsilí při ničení vzdušných cílů nepřítele, komplexní ochrany a obrany bojových sestav vlastních vojsk a území států.

(Směrnice pro operační a mobilizační přípravu ve výcvikovém roce 1988–1989)
